

Toekomstvisies van het Vlaamse CIVISTI burgerpanel

Vlaams Parlement, 16-17 mei 2009

georganiseerd door

Instituut Samenleving & Technologie

Overzicht visies van Vlaams panel

1. Slimme samenleving (digitalisering, slimme omgeving)
2. Eindeloze energie (Onafhankelijk van fossiele brandstoffen. Lokale en milieuvriendelijke energieproductie).
3. Grey is Okay in Senior city (Plussers behouden hun zelfstandigheid en blijven mentaal en fysiek fit.)
4. Vereenvoudiging. Simpele structuren (minder wetten en regels)
5. H₂O² (Waterzuivering tot drinkwater zodat er nooit een tekort ontstaat)
6. Waar een wil is, is werk (Werk voor iedereen. Een visie over werk-privé balans, vrijwilligerswerk en werkzekerheid.)
7. Grenzeloze communicatie (Iedereen kan met iedereen communiceren)
8. Maak mij mens! (Een droom over gezondheid en wellness, technologie en ethiek)

Visie 1: Slimme samenleving (digitalisering, slimme omgeving)

Beschrijving

Voorbeelden van de slimme omgeving zijn een 'on demand' auto, een koelkast die meldt wanneer de voorraad op is en wat besteld moet worden. Een armband met een chip waarmee je kan betalen, die alle gegevens (identiteitskaart, sis-kaart,...) integreert en waarmee je kan bellen, op het internet gaan, die interageert met TV, radio en in verbinding staat met alle mogelijke nodige begeleiding (leerkracht, sociaal assistent, psycholoog, arts). Je kan met deze armband bestellingen doen, vanuit de auto of van op het werk instellen dat je bad volloopt, dat het eten klaargemaakt wordt, dat de lichten aangaan als je thuiskomt.

Deze basisuitrusting is betaalbaar. Ieder heeft om privacyredenen een eigen paswoord. De toegang tot de slimme omgeving kan ook gebeuren op basis van vingerafdruk of irisscan. De armband bevat zonnecellen om op te laden. In de kleding zitten chips die het hartritme en de ademhaling monitoren en melden aan huisarts.

De beleving van een dag in deze visie

De ontwaaklamp springt aan, de koffiezet start automatisch, de lichten gaan aan. De kleerkast geeft de selectie kleding weer afhankelijk van de weersvoorspelling. De auto rijdt automatisch naar de ingestelde locatie. Op het werk moet de magazijnier niet meer met de vorklift rijden, maar enkel via de PC instellen waar welke goederen naartoe moeten. Bij de terugkeer naar huis begint het bad vol te lopen. De lichten in de woonkamer springen aan bij thuiskomst. Terwijl de ouder de kinderen in bad zet, springt het programma aan om het eten klaar te maken. Al het nodige wordt automatisch uit de koelkast gehaald en opgewarmd.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

De slimme omgeving zorgt door het gebruiksgemak voor meer vrije tijd en ondersteuning. Dit zorgt voor een leven zonder stress!

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

Als alle producten van de slimme omgeving verschillend zijn, wordt afstemming moeilijk. Normering is noodzakelijk. De kostprijs kan ook een nadeel zijn. Veiligheid is belangrijk, het systeem moet beschermd zijn tegen hackers en virussen. Nadeel is dat we afhankelijker worden van de technologie.

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

- Politieke initiatieven
- Onderzoeksbudgetten
- Uitwisseling van informatie tussen onderzoeksgroepen
- Nieuwe wetten en regels inzake veiligheid en privacy
- Betaalbaarheid realiseren, rekening houdende met de kostprijs van de productie
- Bedrijfsinitiatieven
- Ontwikkeling van duurzaam materiaal
- Snelle invoering van nieuwe technologieën om tot praktische gebruiksvorwerpen te komen

Visie 2: Eindeloze energie (Onafhankelijk van fossiele brandstoffen. Lokale en milieuvriendelijke energieproductie).

Beschrijving van de visie

Iedere woning heeft zijn eigen energievoorziening, via bijvoorbeeld zonne-energie of windenergie, of misschien zelfs via energieproductie op de hometrainer. De zonnewarmte wordt opgeslagen in een ondergrondse watertank, en gebruikt voor verwarming. Elke woning is onafhankelijk en zorgt voor eigen energie-opwekking op een milieuvriendelijke manier.

De nieuw gebouwde woningen, ook de sociale woningen, zijn volledig recycleerbaar, en hebben een verplicht geïntegreerde energievoorziening, die milieuvriendelijk is en zonder gevaar. De auto's zijn elektrisch en worden thuis opgeladen. Dat alles zorgt voor propere lucht. Iedereen kan hierover beschikken. Er is het nodige krediet.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

- Onafhankelijkheid, geen oorlogen om olie
- Werkzekerheid
- Goed voor milieu en gezondheid
- Veiligheid
- Geen energiefacturen meer

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

- Kostprijs
- Meerdere bronnen beter dan 1.
- Tegenwerking door de multinationals.

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

- Onderzoek naar nieuwe energiebronnen, ook naar minder voor de hand liggende ideeën als stroom uit levende planten.
- Meer communicatie over de mogelijkheden, promotiecampagnes om de burgers te overtuigen van de noodzaak
- Nieuwe reglementering met bijvoorbeeld de overgang van renovatiepremies naar de bouw van nieuwe, zelfvoorzienende woningen
- Massaproductie om kostprijs te reduceren
- Slopen van oude, leegstaande gebouwen

Visie 3: "Grey is Okay in senior city"

Beschrijving van de visie

Dankzij de medische vooruitgang worden de mensen gezonder oud, en kunnen zijn hun steentje bijdragen en genieten van hun leven. Oudere mensen behouden hun zelfstandigheid en blijven mentaal en fysiek fit. Zij worden dan ook geen senioren meer genoemd, maar plussers. Deze plussers zijn actief, nemen ook de nodige ontspanning, en stellen persoonlijke contacten boven technologie.

De plussers zijn klussers. Dat betekent dat ze diensten verlenen aan de jongere generaties, als bijvoorbeeld kinderopvang van de kinderen uit hun omgeving: zowel hun eigen achterkleinkinderen als die van anderen. Zij zijn actief als leraars en doen toezicht in scholen.

Senior city voorziet ook in de nodige recreatie, er zijn sport- en wellness centra, groenvoorziening. Er is tijd voor de nodige siestas, in wellnessrooms staan apparaten tegen de veroudering. Er is contact tussen verschillende senior cities.

Plussers ontvangen geen pensioen, maar krijgen een gratis verblijf in senior city.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze toekomstvisie?

Iedereen is en blijft gezond.

Er is een grotere en betere communicatie tussen de generaties

Wat zijn de negatieve aspecten van deze toekomstvisie?

Ouderen die niet zelfstandig kunnen wonen, lopen het gevaar niet mee te kunnen.

Wat is er nodig om deze toekomstvisie te realiseren?

- Infrastructuur
- Sterke rol voor de overheid
- Planning en coördinatie
- Goede en sociale samenwerking

Visie 4: Vereenvoudiging. Simpele structuren in 2040 (minder wetten en regels)

Beschrijving van de toekomstvisie

De regeringen en parlementen bestaan niet meer in hun vorm van 2009. Op elk niveau (van regionaal tot Europees), zijn er technische commissies die oplossingen ontwerpen en voorleggen aan burgers. Bijvoorbeeld via een informaticatoepassingen is er zo een democratisch toezicht rechtstreeks door burgers. De burgerinspraak gebeurt directer en kan ook via de elektronische weg (Facebook, sms, ...). De technische commissies worden samengesteld en georganiseerd door een democratisch verkozen raad.

De regels en wetten zijn uniform en eenvoudig. Er wordt veel grensoverschrijdend gewerkt (verkeer, landbouw, milieu, defensie,;..), soms regionaal, soms op wereldniveau afhankelijk van de thematiek. Een concreet voorbeeld zou kunnen zijn dat de maximumsnelheid op alle autowegen in Europa dezelfde is.

“Eenvoud is niet het kenmerk van de beginner. Het is het duur bevochten stempel van de meester” (Godfried Bomans, Nederlands schrijver)

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

- Uniformiteit

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

Er moet goed over nagedacht worden hoe de democratisch verkozen raad functioneert.

De overgang naar deze visie is radicaal, en de mening hierover kan in verschillende landen verschillen.

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

- Er moet een consensus bereikt worden over hoe deze visie kan gerealiseerd worden.
- Het eigenbelang moet ondergeschikt worden door supranationaal overleg.
- Geleidelijke aanpak

Visie 5: H₂O² (Waterzuivering tot drinkwater zodat er nooit een tekort ontstaat)

Beschrijving van de visie

Deze visie vertrekt vanuit de bezorgdheid dat water het nieuwe goud zou kunnen worden, en dat er misschien in de toekomst wereldwijd tekort ontstaat. Water is het begin van alle leven, water is levensnoodzakelijk. Water is een basisbehoefte.

Vandaar de visie:

H₂O²

AKWADRAAT

Anti Dehydratation

Het gebrek aan drinkwater is vermeden door nieuwe technologieën die water kunnen zuiveren en bijmaken. Er wordt water gezuiverd tot drinkbaar water. Er wordt ook nieuw water bijgemaakt, vermenigvuldigd: 1 liter wordt 2 liter, enzovoort.

Water is in hyperconcentratie aanwezig en wordt naargelang wens en behoefte bijgemaakt.

Water wordt ook veredeld. Er worden vitamines enz. aan toegevoegd volgens regionale behoeften, ook in de derde wereld.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

Water wordt goedkoop en voor iedereen beschikbaar. Iedereen kan het drinken zonder schuldgevoel.

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

Misschien komt er een teveel aan water, op de verkeerde plaats.

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

- Haalbaarheid moet onderzocht worden
- Controle op kwaliteit en hoeveelheid van het water
- Technologie nodig
- Tijdsgeest moet rijp zijn, politieke wil
- Investeerders (publiek/privaat). Akwadraat op de beurs.
- Duurzame aanpak

Visie 6: Waar een wil is, is werk (Werk voor iedereen. Een visie over werk-privé balans, vrijwilligerswerk en werkzekerheid.)

Beschrijving van de visie

Er is werk voor iedereen, onder meer door een betere verdeling van het werk. Dienstjaren worden opgesplitst in uren, iedereen werkt het aantal uren naar eigen keuze en afhankelijk van de gezinssituatie, zodat er meer kans is om werk te hebben.

Er wordt gezorgd voor motivatie en herscholing.

Er is loon naar werken.

Ook vrijwilligerswerk wordt voor een stuk verloond (bijvoorbeeld door een goede verzekering, verplaatsingsvergoeding, ...), wat zorgt voor meer erkenning en waardering. Mensen die thuis blijven om voor hun kinderen te zorgen, krijgen ook een loon.

Fabrieken blijven bestaan, maar worden anders ingedeeld.

Mensen kunnen langer en flexibeler werken.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

- Meer tijd voor het gezin
- Vrijheid om werk in te delen zoals je zelf wil
- Er is een grotere werkzekerheid.

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

- Mensen die niet kunnen werken, moeten kansen gegeven worden om iets anders te doen
- Mensen die niet willen werken, verdienen niet wat werkende mensen verdienen.
- Er is enkel de basis en geen extra's

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

- Overtuigingskracht
- Stimuleren van de werkgelegenheid
- Hulp voor alleenstaande ouders, zodat zij deeltijds kunnen werken en daarnaast ook voor hun gezin zorgen.
- Uurregeling naar keuze
- Budget

Visie 7: Grenzeloze communicatie

Beschrijving van de visie

Iedereen kan met iedereen communiceren.
Mensen staat in verbinding met elkaar, er is simultaan ondertiteling of dubbing.
Bovenop de bestaande talen, is er bovendien een eenheidstaal.

Het chaotische internet is verdwenen. Het internet is gestructureerd en overzichtelijk. Het wordt centraal beheerd, en er is een duidelijke wetgeving.

Elke mens heeft naast een fysieke, ook een digitale identiteit. Hierin zit informatie over je sollicitaties, medische zaken,...

Ook de werkomgeving wordt virtueel. Er wordt vaak thuis gewerkt of op kantoorcomplexen met digitale wanden. Je communiceert met collega's die op de wandschermen verschijnen.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

Uniformiteit, grenzeloze communicatie

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

- *'Identity theft'*. Mogelijkheid dat je digitale identiteit gestolen wordt. Wie beheert de digitale identiteit?
- Digitale kloof
- Nadeel van een eenheidstaal: Het verlies van dialecten. Die moeten bewaard worden in het "Groene Boekje".

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

- Eenheidstaal
- Nood aan een rechtstreekse communicatiemiddel met de overheid, dat gratis en gebruiksvriendelijk is
- Het internet moet worden vervangen door een nieuw gestructureerd en gereguleerd netwerk.
- Wetgeving inzake digitale identiteit: privacy, beveiliging
- Bouw van infrastructuur, met het oog op toekomstige wijzigingen.

Visie 8: Maak mij mens! (Een droom over gezondheid en wellness, technologie en ethiek)

Beschrijving van de visie

De technologie richt zich sterk op gezondheid, met o.m. onderzoek in genetica, stamcellen, klonen etc. Er is steeds meer aandacht voor zeldzame ziekten. Er is aandacht voor de ethische aspecten van de medische technologie. Technologie is geen bedreiging voor de eigen keuze of persoonlijkheid. Vb een cyborg bionisch oog of oor. Ieder behoudt de eigen controle en keuze.

Artsen nemen meer verantwoordelijkheid in ethische kwesties, zoals in levensbeëindiging. Deze gebeurt verantwoord, de levenskwaliteit primeert.

Er is niet enkel aandacht voor gezondheid, maar voor levenskwaliteit in het algemeen. Er is bijvoorbeeld intelligente kleding, kwaliteitsvolle voeding, aandacht voor cultuur en natuurbeleving in een aangename omgeving.

Technologie wordt ingezet om menselijk contact te bevorderen. Voorbeelden zijn Skype en de knuffelrobot.

Wat zijn de voordelen verbonden aan deze visie?

Gezondheid en levenskwaliteit.

Wat zijn de negatieve aspecten van deze visie?

De knuffelrobot is goed om in te zetten in ziekenhuizen bij zieke kinderen, maar er is wel een bedreiging dat het menselijk contact of het contact tussen kinderen verloren gaat.

Wat is er nodig om deze visie te realiseren?

Investering in natuurlijke productie van voeding met respect voor planten en dieren.